

Nr 37

Näringsutskottets betänkande i anledning av motion om blyfri bensin till arbetsredskap.**Ärendet**

I motionen 1971:514 av herr Sjönell m. fl. (c) hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall hemställa om att initiativ tages till utvecklingsarbete för att få fram en blyfri bensin till arbetsredskap.

Motionen

I den pågående miljödebatten om blyhalten i bensin har, enligt motionärerna, de förgiftningsrisker som föreligger då blyhaltig bensin används som drivmedel för olika former av arbetsredskap, t. ex. motorsågar, inte tillräckligt beaktats. Motionärerna anser att det är angeläget att snabbt få till stånd ett utvecklingsarbete i syfte att få fram ett bränsle som kan användas till arbetsredskap av olika slag utan de hälsorisker som blyhaltig bensin medför.

Uppgifter i anslutning till motionen

På 1920-talet upptäcktes att vissa organiska blyföreningar (tetraetyl-bly) har förmågan att avsevärt öka bensinens oktantal. Härigenom påskyndades en motorteknisk utveckling mot högre kompressionsförhållanden i motorerna, vilken inneburit vissa vinster i fråga om effekt och bränsleförbrukning.

I Sverige innehåller f. n. premiumbensin (100 oktan) ca 0,56 g bly per liter och regularbensin (94 oktan) ca 0,31 g bly per liter. Om blytillsatsen avlägsnades ur denna bensin skulle oktantalet i genomsnitt bli 94–95 för premiumbensin respektive ca 87–88 för regularbensin. Om blytillsatsen begränsades till 0,15 g bly per liter skulle med nuvarande sammansättning av råbensinen oktantalet bli i genomsnitt ca 97 för premiumbensinen och ca 92 för regularbensinen. Ca 70 procent av den svenska bilparken kan köras på bensin som har oktantalet 97 utan att knockning uppstår.

Undersökning av möjligheterna att sänka blyhalten i motorfordonsbränsle har ingått i det forskningsarbete rörande bilavgaser som sedan 1965 pågått under ledning av kommunikationsdepartementets ledningsgrupp rörande utvecklingsarbete på bilavgasområdet. I sitt slutbetänkande Luftföroreningar genom bilavgaser (stencil K 1971:1), som avgavs våren 1971, föreslår ledningsgruppen med hänvisning till de i USA planerade skärpningarna av emissionsnormerna för 1975–1976 och

senare års bilar att i Sverige en sådan planering skall ske att blyfri bensin finns tillgänglig senast för 1977 års fordon.

Med utgångspunkt i 1968 års riksdagsbehandling av bilavgasfrågan har Kungl. Maj:t 1968 uppdragit åt statens naturvårdsverk och giftnämnden att i samråd utarbeta och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till åtgärder som är ägnade att successivt minska sådana luftföroreningar som orsakas av tillsatsmedel till motorbränsle.

Efter samråd med naturvårdsverket har giftnämnden meddelat föreskrifter som innebär att blyhalten i bensin som används som motorbränsle fr. o. m. den 1 januari 1970 inte får överstiga 0,70 g per liter. Naturvårdsverket har i olika sammanhang skisserat ett svenskt program för nedtrappning av blyhalten i motorbensin som innebär att år 1974 regularbensin skall vara blyfri medan premiumbensin får innehålla 0,40 g bly per liter. År 1980 skall enligt detta program all bensin vara blyfri. Resultatet av naturvårdsverkets och giftnämndens gemensamma utredningsarbete kommer att läggas fram inom den närmaste tiden.

Utskottet

Med hänvisning till de förgiftningsrisker som enligt motionärerna föreligger då blyhaltig bensin används som drivmedel för arbetsredskap hemställs i motionen att ett utredningsarbete skall igångsättas i syfte att få fram blyfri bensin till arbetsredskap.

Utskottet vill erinra om att möjligheterna att minska blyhalten i bensin har varit föremål för undersökning under ett antal år. Kommunikationsdepartementets ledningsgrupp rörande utvecklingsarbete på bilavgasområdet har föreslagit att blyfri bensin skall finnas tillgänglig senast för 1977 års fordon. Giftnämnden har efter samråd med naturvårdsverket meddelat föreskrifter som innebär att blyhalten i bensin från årsskiftet 1969–1970 inte får överstiga 0,70 g per liter. Giftnämnden och naturvårdsverket har gemensamt i uppdrag att utarbeta förslag till åtgärder som är ägnade att successivt minska sådana luftföroreningar som orsakas av tillsatsmedel i bensin. Ett betänkande härom kommer att läggas fram i november 1971. Detta kommer enligt vad utskottet inhämtat att bl. a. innehålla förslag om en sänkning av blyhalten i bensin för motorfordon till 0,40 g per liter vid 1973 års början.

Det av motionärerna aktualiserade problemet får anses ingå som en del i den större frågan om möjligheterna att minska och eventuellt helt eliminera blyhalten i bensin för motorfordon. Av det ovan anförda framgår att utvecklingsarbete bedrivs och att förslag kommer att läggas

fram inom en nära framtid. Utskottet finner därför inte skäl för någon framställning till Kungl. Maj:t i detta ämne.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1971:514.

Stockholm den 2 november 1971

På näringsutskottets vägnar

INGVAR SVANBERG

Närvarande: herrar Svanberg (s), Bengtsson i Landskrona (s), Börjesson i Glömminge (c), Andersson i Örebro (fp), Haglund (s), Andersson i Storfors (s), Rask (s), Ericsson i Ätvidaberg (fp), Holmberg (m), Wååg (s), Jonsson i Husum (s), Hovhammar (m) och fru Hambræus (c).

